

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSR Joanna Grzempka

Protokolant stażysta Marta Chmal

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2015 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w G.

przeciwko A. S. (1)

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda (...) spółki akcyjnej w G. na rzecz pozwanej A. S. (1) kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w G. w pozwie przeciwko A. S. (1) domagał się zasądzenia kwoty 3953,72 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 września 2013 r. do dnia zapłaty tytułem opłaty za nielegalny pobór energii w lokalu nr (...) przy ul. (...) w T., a ponadto kosztów procesu.

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo zostało uwzględnione w całości.

W sprzeciwie od tego nakazu pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, ponosząc, że nie dokonywała nielegalnego poboru energii.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje.

W budynku przy ul. (...) w T. znajduje się m.in. mieszkanie nr (...) zajmowane przez matkę pozwanej A. I. S. wraz z rodziną. Obok tego mieszkania zlokalizowany jest lokal nr (...), składający się z jednego pomieszczenia. Wejście do niego prowadzi z korytarza. Pomieszczenie to w latach 60. zostało potraktowane jako zwiększenie powierzchni innego sąsiadującego z nim mieszkania, oznaczonego numerem 14. W rzeczywistości nie było wykorzystane przez jego lokatora, z uwagi na brak bezpośredniego połączenia i dostęp jedynie z korytarza. Lokal nr (...) był okresowo zajmowany przez osoby nadużywające alkoholu; został praktycznie zdewastowany.

dowód:

zeznania świadka I. S. (1) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

Pozwana mieszkała z matką i rodzeństwem w mieszkaniu nr (...); zajmowała wspólny pokój z siostrą. W 2013 r. pozwana była w ciąży i kontynuowała naukę w trybie indywidualnym (nauczyciele przychodzili do domu), w związku z czym chciała mieć dla siebie osobne pomieszczenie. Po uzgodnieniu z sąsiadem dysponującym lokalami nr (...), rodzina pozwanej przeprowadziła generalny remont pomieszczenia nr 37, w którym w lipcu 2013 r. pozwana zamieszkała wraz ze swoim chłopakiem M. S. (1).

dowód:

zeznania świadka I. S. (1) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

W trakcie remontu nikt nie korzystał z żadnych źródeł energii elektrycznej w lokalu nr (...), nikt nie sprawdzał czy w gniazdkach jest prąd. Na potrzeby remonty z mieszkania nr (...) poprowadzono przez korytarz przedłużacz. Już po remoncie chłopak siostry pozwanej – R. Z., który dysponował odpowiednią wiertarką, na prośbę matki pozwanej przewiercił otwór w ścianie między mieszkaniami (...). Tą drogą poprowadzono przedłużacz, podłączony do napięcia w mieszkaniu nr (...), tak aby nie było potrzeby prowadzenia kabla przez korytarz.

Było to jedynie źródło energii, z którego korzystano w mieszkaniu nr (...) w czasie gdy mieszkała tam pozwana.

Do pokoju wstawiono łóżeczko dla dziecka, łóżko, biurko. Pozwana i jej narzeczeni nocowali tam, pozwana uczyła się, korzystała z lampy, laptopa, radia. Oboje większość czasu spędzali w mieszkaniu matki, gdzie m.in. gotowali, oglądali telewizję.

dowód:

zeznania świadka I. S. (1) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

zeznania świadka R. Z. na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

zeznania świadka M. S. (1) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

zeznania świadka A. S. (2) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

W dniu 13 sierpnia 2013 r. w lokalu zajmowanym przez pozwaną została przeprowadzona kontrola przez pracowników powodowej spółki. Jej przedmiotem były oględziny układów pomiarowych i ich zabezpieczeń przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub zmianą wskazań.

dowód:

upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, k. 43

Kontrolę przeprowadzili S. T. i Ż. T.. W protokole kontroli ustalili, że doszło do nielegalnego poboru energii elektrycznej. W załączniku do protokołu kontroli wskazano, że w lokalu nr (...) ujawniono odbiorniki energii elektrycznej w postaci radia (1 szt.), oświetlenia (2 sztuki) i odkurzacza (1 szt.). Jak wynika z treści załącznika, w lokalu nr (...) ujawniono nielegalny pobór energii 1 fazowy, brak licznika kWh oraz tablicy licznikowej; bezpiecznik przedlicznikowy był wkręcony; przewody instalacji odbiorczej zasilającej w/w urządzenia były podłączone bezpośrednio do zabezpieczenia przedlicznikowego instalacji przedlicznikowej.

dowód:

protokół kontroli, k. 44

załącznik do protokołu kontroli, k. 45

Podczas kontroli obecni byli A. S. (1) i jej narzeczony M. S. (1). Oboje podpisali protokół kontroli nie wnosząc do niego żadnych uwag. Jeszcze w czasie obecności pracowników powoda, już po podpisaniu protokołu, przyjechała z pracy matka pozwanej, którą pozwana telefonicznie zawiadomiła o kontroli. Matka pozwanej prosiła o wpisanie do protokołu, że urządzenia w mieszkaniu nr (...) były zasilane z przedłużacza przeciągniętego z jej mieszkania, jednak pracownicy powoda odmówili zamieszczenia takiej wzmianki w protokole. Mówili, że nie mogą ująć w protokole tego faktu ponieważ tzw. użyczenie prądu jest niezgodne z przepisami.

dowód:

zeznania świadka I. S. (1) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

zeznania świadka M. S. (1) na rozprawie w dniu 3 sierpnia 2015 r.

W związku z ustaleniami kontroli, pozwana została obciążona opłatą z tytułu nielegalnego poboru energii, przy założeniu, że korzystała z odbiorników ujawnionych w czasie kontroli (odkurzacza, radia i oświetlenia) przez 36 miesięcy, w kwocie 3953,71 zł.

dowód:

wyliczenie należności z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej, k. 48-49

Po otrzymaniu wezwania do zapłaty, pozwana i jej matka kwestionowały zgodność ustaleń protokołu kontroli z rzeczywistym stanem rzeczy. Domagały się konfrontacji z pracownikami przeprowadzającymi kontrolę i zarzucały pominięcie faktu, że między mieszkaniami (...) był przedłużacz.

Powód w dniu 2 października 2013 r. przeprowadził konfrontację z pracownikami przeprowadzającymi kontrolę, którzy potwierdzili, że między mieszkaniami (...) był poprowadzony przedłużacz, jednak uznali, nie miał on wpływu na wynik kontroli.

dowód:

korespondencja stron, k. 67-76

Sąd zważył, co następuje.

Stan faktyczny sprawy został ustalony na podstawie dokumentów prywatnych przedłożonych przez strony oraz zeznań świadków.

Zeznania świadków R. Z., M. S. (1), I. S. (1) i A. S. (2) były konsekwentne, logiczne, wzajemnie się uzupełniały i składały się na spójny obraz zamieszkania przez pozwaną w lokalu nr (...) i korzystania z energii elektrycznej.

Z kolei zeznania świadków Ż. T. i S. T. niczego istotnego do sprawy nie wniosły, gdyż świadkowie ci nie byli w stanie odtworzyć okoliczności przeprowadzanej kontroli.

Protokół kontroli i załącznik do niego stanowiły dokumenty prywatne (art. 245 k.p.c.), z którymi nie wiązało się domniemanie zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, zatem mogły być kwestionowane przez pozwaną.

Podstawą powództwa jest art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. Z 2012 r. poz. 1059 ze zm., dalej powoływanej jako Prawo energetyczne). Zgodnie z tym przepisem w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór paliw lub energii nastąpił bez zawarcia umowy, może pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających paliwa lub energię opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności. Pod pojęciem nielegalnego poboru energii, jak wskazuje przepis art. 3 pkt 18 przywołanej ustawy, rozumie się nielegalne pobieranie paliw lub energii bez zawarcia

umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo - rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy.

W realiach niniejszej sprawy nielegalny pobór energii polegać miał na pobieraniu energii elektrycznej z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego w sposób szczegółowo opisany w protokole kontroli (k. 79).

Wywodząc roszczenie z art. 57 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego strona powodowa powinna wykazać, że nielegalny pobór rzeczywiście nastąpił. Postępowanie o zapłatę opłaty za nielegalny pobór energii, mimo zryczałtowanej wysokości tej opłaty, nie wyłącza konieczności wykazania, że do nielegalnego poboru energii w rzeczywistości doszło. Tym samym, do obciążenia odbiorcy energii opłatą z art. 57 Prawa energetycznego nie wystarczy samo tylko stwierdzenie, że istniał stan wskazujący na możliwość takiego poboru. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 grudnia 2009 r. (III CZP 107/09, OSNC 2010/5/77) „przedsiębiorstwo energetyczne może obciążyć odbiorcę energii elektrycznej opłatami określonymi w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne tylko wtedy, gdy taka energia została rzeczywiście pobrana”. Prawidłowa wykładnia art. 57 ust. 1 w związku z 3 pkt. 18 ustawy prawo energetyczne prowadzi do wniosku, że obowiązek wniesienia opłaty z tytułu nielegalnego poboru energii powstaje w wyniku faktycznego, a nie potencjalnego jej pobierania. Niezbędne jest zatem istnienie szkody po stronie dostawcy energii, nie zaś sama możliwość jej powstania, choć ściśle wykazanie jej wysokości nie jest niezbędne. Na przedsiębiorstwie energetycznym, zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa ciężar dowodowy wykazania, że faktycznie jakaś (nie ściśle określona) część energii elektrycznej została nielegalnie pobrana.

W niniejszej sprawie warunek ten nie został spełniony. Brak było dowodów aby pozwana faktycznie pobierała energię z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego (z gniazdek elektrycznych w mieszkaniu (...)). Choć pozwana nie zgłosiła uwag do protokołu kontroli z dnia 13 sierpnia 2013 r., to szereg spójnych i wzajemnie uzupełniających się dowodów wskazuje, że źródłem energii dla nielicznych urządzeń z jakich korzystano w mieszkaniu nr (...) (lampka, radio, okazjonalnie laptop i odkurzacz) był przedłużacz z sąsiedniego mieszkania. Świadkowie I. S., M. S. i R.Z. spójnie i logicznie opisali przebieg remontu, skąd pobierano prąd w trakcie prac i z jakich względów zdecydowano się na przewiercenie ściany. Jednocześnie z zeznań tych świadków a ponadto świadka A. S. wynika, że faktycznie przedłużacz ten był jedynym źródłem energii i nikt w mieszkaniu nr (...) nie korzystał ze znajdujących się tam gniazdek elektrycznych, ani nawet nie miał wiedzy czy jest to możliwe. W świetle zasad doświadczenia życiowego wątpliwe wydaje się również, aby wywiercono, przez 1,5-metrowy mur (jak zeznała I. S.), otwór na przedłużacz w sytuacji gdyby nie był on w ogóle wykorzystywany i miał tylko pozorować, że pozwana korzysta z energii elektrycznej z sąsiedniego mieszkania. Symptomatyczne jest też, że świadek S. L. nie potrafił wyjaśnić z jakich przyczyn w protokole nie znalazła się wzmianka o przedłużaczu.

W tej sytuacji zdaniem Sądu, bez rażącego naruszenia zasad logiki i racjonalności nie można ustalić, że pozwana faktycznie pobierała energię elektryczną z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego, a nie z przedłużacza z mieszkania matki.

Fakt, iż pomiędzy mieszkaniami (...) był przeprowadzony przedłużacz, nie był kwestionowany przez stronę powodową, która utrzymywała, że niezależnie od przedłużacza, miał miejsce nielegalny pobór energii. Jak jednak wskazano, przeprowadzone dowody w pełni uzasadniają tezę, że pozwana korzystała z energii elektrycznej z mieszkania nr (...).

Brak jest również podstaw do przyjęcia w niniejszej sprawie domniemania wynikającego z art. 230 k.p.c. Sąd może uznać za przyznane przez stronę, niezaprzeczone twierdzenia strony drugiej tylko w wypadku, gdy takie domniemane przyznanie jest uzasadnione wszechstronnym rozważeniem wszystkich okoliczności sprawy (uzasadnienie wyroku SN z dnia 19 października 2005 r., V CK 260/05, Lex nr 187090). Pozwana jednak już w sprzeciwie od nakazu zapłaty zaprzeczyła twierdzeniom zawartym w pozwie, że dopuściła się poboru energii z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego.

Reasumując, fakt, że w treści protokołu kontroli stwierdzono nielegalny pobór energii bez licznika polegający na bezpośrednim połączeniu przewodów instancji wewnętrznej linii zasilającej z przewodami instalacji odbiorczej w mieszkaniu, w żaden sposób nie przekłada się na ustalenie, iż pozwana z tego źródła korzystała. Podkreślić trzeba,

że podstawą odpowiedzialności na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego jest dopuszczenie się poboru prądu, a nie samo istnienie stanu w którym potencjalnie do poboru może dojść. Mówiąc wprost, to że w gniazdkach w mieszkaniu nr (...) był możliwy pobór prądu, nie wystarcza do uwzględnienia powództwa w sytuacji gdy zostało dowiedzione, że pozwana korzystała z energii z innego źródła.

W konsekwencji uznać należy, że stwierdzenie powoda, iż ujawnione w trakcie kontroli urządzenia były zasilane z pomiarem układu pomiarowego, zostało skutecznie podważone.

Niezależnie od powyższego, powództwo nie mogło zostać uwzględnione z innej przyczyny. Poważne wątpliwości budzi sam sposób kalkulacji opłaty. Kwota jaką obciążono pozwaną wynika z pkt 7 .1.2 i 3 taryfy stosowanej przez powoda, aktualnej na dzień kontroli (k. 50-53) w myśl której należało przyjąć ilość energii elektrycznej uwzględniającej rzeczywistą możliwość pobrania energii przez dany podmiot. Całkowicie niezrozumiałe i nieuzasadnione jest przyjęcie przez powoda okresu 3 lat. Faktem jest bowiem, że pozwana zajmowała lokal nie 3 lata, lecz – do momentu przeprowadzenia kontroli – najwyżej ok. miesiąca, choć i w tym zakresie powód nie sprostował ciężarowi dowodu co wymagałoby oddalenia powództwa. Gdyby więc tylko hipotetycznie uznać, że pozwana dopuściła się poboru energii, to trwałoby to maksymalnie 2,7% okresu jaki przyjął powód na potrzeby własnych obliczeń. Uwaga ta ma wyłącznie marginalne znaczenie, ponieważ jak wyżej wskazano pozwana skutecznie podważyła fakt, że korzystała z energii elektrycznej z pominięciem układu pomiarowego.

Z tych względów Sąd oddalił powództwo (art. 57 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego a contrario). O kosztach Sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j.Dz.U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.) zasądzając na rzecz pozwanej od powoda koszty zastępstwa radcy prawnego.